EUROPEJSKA INICJATYWA OBYWATELSKA (EIO)

Przykład partnerstwa międzynarodowego na rzecz kształtowania prawa w UE

Często, w organizacjach w których działamy, nazywamy problemy które doskwierają i nam i naszym klientom/podopiecznym – by móc zaplanować działania dla ich rozwiązania/zmniejszenia – w ramach tzw. projektów. Podróżując po Europie, kontaktując się z innymi organizacjami i instytucjami z innych krajów europejskich, dostrzegamy podobieństwo problemów. Warto wiedzieć, że jest możliwość zawalczenia o zniwelowanie takich wspólnych, europejskich problemów. Inna, niż wspólne zaplanowanie i realizacja projektu międzynarodowego dofinansowanego z adekwatnego programu EU: Europejska Inicjatywa Obywatelska (EIO). Jest to okazja do zawiązania partnerstwa służącego wszystkim obywatelom UE, którzy doświadczają takich samych/podobnych, zidentyfikowanych przez nas problemów. Mamy tu możliwość wywarcia wpływu na uregulowania prawne w UE.

Możliwość podjęcia EIO opisano w ramach Traktatów UE oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 211/2011 z 16 lutego 2011 r. w sprawie inicjatywy obywatelskiej (http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02011R0211-20131008&from=PL), która dotyczy wezwania Komisji Europejskiej (KE) do wystąpienia z wnioskiem legislacyjnym w dziedzinie, której jest uprawniona. Tym samym możemy skuteczniej wpływać na polityki UE oraz mieć szansę na skuteczniejsze rozwiązanie konkretnych zagadnień.

Poprzez Europejską Inicjatywę Obywatelską (EIO) obywatele UE zwracają się do KE z prośbą o przedłożenie propozycji nowych przepisów, np. w dziedzinie środowiska, zdrowia publicznego, edukacji, młodzieży, kształcenia i sportu czy rolnictwa i transportu. Oczywiście przed podjęciem Inicjatywy należy dokładnie zapoznać się z istniejącymi regulacjami dotyczącymi procedury przeprowadzenia inicjatywy. Procedura ta w sposób jasny i konkretny opisana. Nie jest ona skomplikowana, jest jednak czaso- i pracochłonna. Informacje w języku polskim są dostępne tutaj: http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome

Jak przeprowadzić Europejską Inicjatywę Obywatelską? W skrócie:
Wystąpić z EIO może każdy obywatel/obywatelka UE uprawniony/-a do głosowania do Parlamentu Europejskiego (mający/-a ukończone 18 lat).

Inicjatorzy zawiązują Komitet obywatelski, który tworzy minimum 7 obywateli UE zamieszkałych w siedmiu różnych krajach Wspólnoty. Ważne: nie muszą oni posiadać obywatelstwa 7 różnych krajów UE.; to Komitet zarządza Inicjatywą oraz musi wyznaczyć reprezentanta i jego zastępcę, którzy będą reprezentować działania Komitetu przed KE.

EIO nie mogą kierować organizacje, jednakże każdy dowolny podmiot może promować lub wspierać proponowaną Inicjatywę pod warunkiem zachowania zasady przejrzystości.
Inicjatywę już zgłoszoną może poprzeć każdy obywatel UE uprawniony do głosowania do Parlamentu Europejskiego. Cały proces rejestracji odbywa się przy pomocy specjalnego portalu zorganizowanego przez KE pod adresem: http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome

Rejestrując Inicjatywę musimy podać: tytuł, przedmiot, cele, postanowienia traktatów istotne dla sprawy, dane dotyczące Komitetu, źródła finansowania Inicjatywy znane w momencie rejestracji, adres strony internetowej (jeśli taką utworzymy) załączniki oraz projekt aktu prawnego. Następnie KE ma 2 miesiące na sprawdzenie dokumentacji i zarejestrowanie Inicjatywy. Po pozytywnym przejściu tej procedury osoba reprezentująca Komitet i osoba zastępcy otrzymują dostęp do konta na portalu KE, za pośrednictwem którego będą mogli uzyskać dostęp do informacji o kolejnych etapach postępowania w ich sprawie i składać kolejne wymagane dokumenty oraz aktualizować informacje.

Po procesie rejestracji przechodzimy do etapu gromadzenia poparcia dla Inicjatywy. Możemy gromadzić je w formie papierowej lub formie elektronicznej. W tym drugim przypadku musimy pamiętać, że system musi spełniać określone wymogi i być certyfikowany przez właściwy organ w państwie UE, na terenie którego gromadzone dane będą przechowywane. KE udostępnia oprogramowanie typu „open source", ale i w tym wypadku proces certyfikacji nas nie ominie, tyle tylko że będzie łatwiejszy. Proces certyfikacji trwa do 1 miesiąca.

Gdy już rozpoczniemy proces zbierania poparcia, będziemy mieć 12 miesięcy na zgromadzenie 1 mln podpisów z poparciem. Nie musimy zbierać podpisów we wszystkich krajach członkowskich, lecz minimum siedmiu. Ważne: w każdym z tych min. 7 krajów musimy osiągnąć tzw. minimalny próg poparcia, związany z liczbą mieszkańców danego kraju. Następnie w krajowym organie musimy potwierdzać liczbę ważnych deklaracji zebranych w danym kraju, a organ ten ma 3 miesiące na wydanie nam poświadczenia.

Jeśli nam się uda, możemy Inicjatywę przedłożyć KE. Komisja w ciągu 3 miesięcy spotka się z organizatorami, organizatorzy będą mogli zaprezentować Inicjatywę w czasie wysłuchania publicznego w Parlamencie Europejskim, następnie Komisja przyjmuje oficjalne stanowisko co do Inicjatywy. Jeżeli Komisja zdecyduje się na wniosek w sprawie aktu prawnego, rozpoczyna się procedura legislacyjna w UE.

Podsumowując: Jako człowiek organizacji pozarządowej działasz nie tylko na swoją rzeczy również na rzecz innych. Jako obywatel/obywatelka zjednoczonej Europy masz swój głos. Warto z niego skorzystać.

Warto śledzić na bieżąco, jakie inicjatywy są obecnie procedowane – i włączać się w te, które uznamy za ważne – podpisując się pod inicjatywą i promując ją w naszym środowisku. Warto zainicjować EIO.

Pigułkę wiedzy na temat EIO – pt. „Co to jest Europejska Inicjatywa Obywatelska?", znajdziesz tutaj: http://www.letsgetactive.eu/files/3_Co_to_jest_Europ_Inistat_Obywat_Edo_2015.mp4

Opracowanie: Jerzy Kraus
Fundacja Alternatywnych Inicjatyw Edukacyjnych
Bielsko-Biała, 2016 r.